

Gabriel Kuhn

Inne på Litteraturhusets bar har Kuhn funnet et par godstoler. Jeg takker for sif og beklager forsinkelsen. Han vifter det likegyldig til siden, og vi bestiller oss hver vår drikk.

AN: «Til de som ikke kjemper så godt til deg, hvem er du egentlig, og hva står du for?»

GK: «Jeg ble født i Østerrike i 1972, forlot landet i 95 og reiste 10-11 år overalt - stort sett ved hjelp av haiking og provisoriske bosteder. Har bodd i Sverige i 17 år siden jeg møtte min svenske kjæreste i India. Jeg har vært aktiv i det autonome venstre siden gymnaset, med diverse prosjekter og organisasjoner, ofte med fokus på publisering av tekster, skrive og oversette tidsskrifter og bøker og all jeg syns er artig. Jeg har jobbet ideelt i 30 års tid, og får nå for første gang fast betalt», sier han rolig.

AN: «Ja, for du har titulert deg som Generalsekretær i Sveriges Arbetare Centralorganisation (SAC) i snart ett år. Hvordan havnet du i en slik gjev stilling?»

GK: «Jeg ble valgt inn av medlemmene i kongressen til en termin som gløt i høsten 2025. Jobben er mer sekretær enn general», sier han med et smil, og jeg ler altfor høyt mens jeg knytter i vei på en jobb-PC på siste vers -, «med mye byråkrati, protokollføring, lede sentralkomiteens møte, medlemskontakt, svare på mail, ringe rundt om problemer og løse dem; mye diplomati, mekling og fokus på arbeidsmiljø. Jeg er mest et ansikt utad som representerer organisasjonen for media og samfunnet». Han blåser på teen sin og tar en prøvende slurk.

«SAC tar hånd om økonomien og støtter de lokale fagforeningene uten å styre de, så det er ikke hierarkisk på den måten. Man blir fort satt på plass om man sier eller gjør noe medlemsbasen ikke liker. Vi er Europas andre største syndikalistiske organisasjon, etter CGT i Spania, og det har mye å gjøre med at andre i Vesten og Latin-Amerika forsvarer under fascistiske regjeringer og krig, mens Sverige holdt seg nøytralt og liberalt gjennom historiens stormer. Så kontinuiteten vår er unik», flyter han inn.

AN: Hva er egentlig syndikalisme, og har det relevant gjennomslagskraft i dagens økonomiske struktur?

GK: *Syndikat* er bokstavelig talt fransk for fagforening, så det dreier seg om en gren innen fagbevegelsen som skiller seg fra fagforeningene som knyttes til politiske partier. Ser-

preg ved syndikalismen er at de er føderalister med direkte demokratisk struktur og flere autonome fagforeninger. Syndikalistene er renere organisasjoner uavhengig av parlamentarisk politikk som representerer klasseinteresser, med utfalt mål i prinsippprogrammet å oppnå et fribetlig sosialistisk samfunn, gjerne ved å utvikle momentum til revolusjon gjennom generalstreik. Dette har åpenbart ikke skjedd enda, men idealt levert videre.

AN: «Når man forbereder et intervju av deg, er det første som møter meg en slags overveldet følelse for omfanget av din produksjon og aktivitet». Ikke minst også bredden av tematikk, og dybden av dine analyser. Du skriver blant om at du har gått på en 'lese' eller 'skrive' bølge, hvor du kan holde effektivt på

Dette er anarkismens sterkeste side: kritikken av autoritære tendenser i politiske ideologier.

med visse prosjekter over flere dager og uker. Hva er dine metoder for effektiv konsentrasjon?»

GK: Han smiler kort og setter ned tekoppen. «Jeg elsker å jobbe med tekst, ingenting er høyere for meg», sier han oppriktig, før han ettertenksomt legger til: «Og idrett, på likt nivå. Jeg blir oppriktig glad av det, og fokuset går på alle andre problemer forsvinner. Det er et pluss at jeg har lyktes på grunn av medfødte privilegier, som har frigjort mye tid til slikt mens jeg jobbet ideelt. Men det er en balansekunst å skrive og oversette samtidig som man jobber politisk, og fortsatt få det til å gå opp økonomisk. Man blir ikke rik av publikasjoner og slikt arbeid med autonome venstreprosjekter, men om man ikke behøver så mye penger går det bra. Så ja - brede interesser, kjærlighet til tekst og nok tid.

Verdemiss startet det hele på gymnaset med skoletidsskrift, og senere med PhD i Filosofi også. Men utøver akademiske titler ville jeg ikke inn i noen akademiske karriere. Arbeid med publikasjoner, zines, venstreavisser og fagskrifter tar tid, men ikke i forhold til akademia. Målgruppen har et nysjete publikum, men jeg ville heller nå fram til folket som var politisk aktive og likesinnede».

AN: «Du er såkalt straight-edge, eller edru på godt norsk. Ikke helt normativt i radikale kretser, akkurat. Hvorfor har du valgt det slik? Og hva

er ditt syn på rus mer generelt?», sier jeg og tar meg en god slurk iskald øl.

GK: «Det begynte personlig, da jeg som ungdom - ganske tidlig altså, 14-15 år - i en liten by ved alpine i Østerrike, så at jevnaldrende unge menn ikke hadde så mye annet å finne på i helgene enn å drikke, og det var ofte koblet til vold. Dette var en kultur jeg var helt uinteressert i, følte jeg hadde mye bedre ting å bruke fritiden min på. Men det var før jeg visste om straight-edge i det hele tatt, før internett og noen tilgang til slike prosjekter og strømninger i metall og hardcore punk miljøet. Det var utrolig spennende å senere oppdage denne bevegelsen som ikke ruset seg, men før det var jeg ennå - ikke sosialt eller slapp at det var virkelig synd på meg, men i disse tankene og følelsene om rus var det bare bekjente fra kristne familier som tenkte

lik. Og det passet ikke meg så godt; jeg hadde jo disiplinproblemer på skolen og en rebelisk identitet fra tidlig av, og derfor var det tiltalende med punken da jeg oppdaget den. Herregud, det fins en kombinasjon, som ikke tar rus slik de fleste andre 'kule' gjorde». Så fikk jeg siden en interesse i global straight-edge», sier han med et skuldertrekk, før han presiserer:

«Jeg har en defensiv holdning til dette, og det er ikke min greie i det hele tatt å belære om noe puritansk i forhold til om straight-edge er bedre enn andre levestener. Det er viktig å forsvare egne handlinger uten å dømme andre for sine. Det rådet en stund en slags macho-kultur der som fokuserte på helse og styrke, men det var også strømninger forbundet med politisk progressivitet - veganisme og anti-autoritære verdier - noe som ble en bro over til politisk engasjement for meg. Jeg er glad det fins».

AN: «Og som en mer ideologisk kritikk av ruskulturen...?», suflerer jeg, basert på ting han har skrevet om før.

GK: «Ganske ukontroversielt kan man også påpeke, som en kritikk av ruskulturen, at alkohol har blitt brukt som et makttinstrument for å passivisere folket, som distraksjon fra politisk kamp, og historisk anvendt for å splitte arbeiderklassen, minoriteter og ikke minst koloniserete folk og urfolk. Alkohol spilte en stor rolle i koloniseringen over hele verden. Ikke minst blant samene. Det er også godt dokumentert at det var i USAs

politiske elites interesser at visse miljøer fikk rusproblemer og svekket evne til å forsvare seg politisk, for eksempel den svarte motstandsbevegelsen. Krigen mot narkotika har jo i stor grad vært en klassekrig».

AN: «Og hva tenker du om cannabis og psykedelika, som spilte særlig store roller på godt og vondt i etterkrigstidens motkultursbevegelser - og som nå har gjenfunnet kulturelt og akademisk terreng med sine dokumenterte terapeutiske og sinnsbefriende virkninger, og er dermed potensielt sunt radikalserende faktorer?»

GK: «Folk har opplevd mye positivt og bekræftende på disse stoffene, og psykedelika har jo også åndelige betydninger i mange ulike kulturer. Om det fungerer for folk så ser jeg ingen motsigelser i det. Det har mye potensiale på samfunnsnivået, som terapi og lignende. Det jeg imidlertid vil si er at min observasjon er at grensene mellom befriende aspekter - mer bevissthet, kreativitet, inspirasjon - og passiviserende aspekter som står i veien for politisk organisering, er en tynn balanse. Det kjennes sånn ut for meg laffall, men helhetssmessig nå individer ta stilling til det selv; når det skaper muligheter og når det er et problem. Alt er koblet til ens sosiale virkelighet. Og jeg prater jo nå som en som ikke har vært interessert i dette, men dette er mine meninger. Og når det er sagt, har jeg alltid vært for legalisering av cannabis», glimter han til.

«Et tema du ofte er inne på er å skape en bred venstrebevegelse, fremfor å få gjennomslag for en sekterisk greie hvor alle skal bli anarkister fordi vi er best, men heller at anarkistene bør spille en rolle i en større venstrepolitisk bevegelse. I

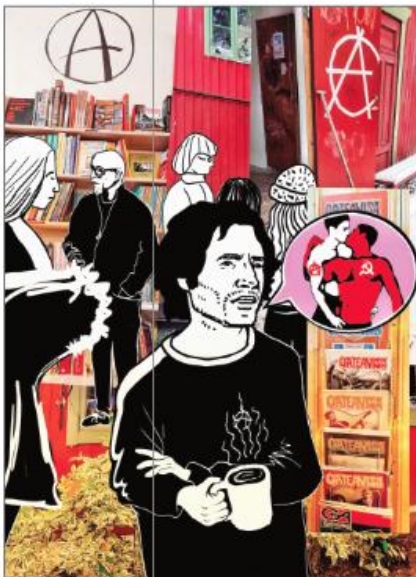
GATEAVISA

GATEAVISA

den sammenheng er du veldig udogmatisk og netterkysbygende, mer inne på å finne enighet for handlekraftige politiske prosjekter. Så hvilken rolle er det anarkisten skal spille, og hva må organiseres for at man kan forene en bred venstrebevegelse med litt hit i hjelteffekt?»

GK: «Jeg er bekymret over alt det unødvendige ideologiske braket og sekterismen på venstresiden, med relativt like målsetninger og metoder for å nå målene sine. Alle vet det ikke fins enkle løsninger for å komme dit, og mange forsøker å gå ulike veier helt overbevisst om at 'vi har rett'. Et utfall må for meg og mitt virke er å bidra til en slags venstreenighetsfront

Marxister belt opp til i dag kritiserer anarkisme for naivitet, idealisme og mangel på dybde, men de har selv gått i den totalitære felles allfor ofte. Anarkisme har alltid hatt en dyper analytisk forståelse av makt - hvordan politisk makt fungerer, og felle man kan gå i. Der fins det mange verdifulle ideer i den anarkistiske historien. Autoriteters legitimitet må hele tiden etterprøves, og strukturell rvmangsmakt må holdes i sjakk».

AN: «Så med tanke på de totalitære og hierarkiske felles marxister har gått i - både i partier i Europa men også innenfor såkalt tropisk marxisme i tidligere kolonier - har anarkistiske ideer og verdier viktige roller å spille. Samtidig påpeker du også på at flere store marxistiske tenkere kommer til konklusjoner som overlapper med anarkisme, men at alle likevel beholder anti-anarkistiske fordommer med lang tradisjon og dype rotter blant marxister. Hvordan overkomme slikt ideologisk sekterisme, når mektige felles fiender tjener på splittelsen?»

GK: «Det er en god beskrivelse av noe som underminerer enhetsfronttanke og jeg står for. Altså, jeg blir stuttet fra det marxistiske hold, for eksempel - det er klart på måten tenker og argumenterer på at de egentlig syns anarkistiske bidrag til den radikale diskursen er viktige å få med - samtidig som det fins dype fordommer mot den anarkistiske bevegelsen, så den skal fortsatt holdes utenfor. Det er problematisk for enkelt samarbeid, og det er helt enkelt synd. Men det skjer også i anarkistiske kretser, hvor de ikke vil samarbeide med noen som er medlem av et politisk parti eller kaller seg kommunist, for eksempel. Jeg tror det er sunt å si slik ting kommer til overflaten iblant for å luften seg litt, helst gjennom konstruktiv dialog, for sine merkelige har historisk skapt mye sekterisme og konflikter».

AN: «For du har tidligere delt venstresidens sentrale elementer grovt inn i leninisme, sosialdemokrater og anarkister...».

GK: «Det er jo en forenkling, for det fins masse grøner mellom alle disse, men når det gjelder nøkkel-

spørsmålet er å faktisk oppnå et sosialistisk samfunn, syns jeg disse tre strømningene preger hovedveiene. Alle har sine styrker og svakheter, som kan veies opp av de andre. Leninismen går inn for revolusjon ledet av en *avant-garde*, som selv skal iverksette overgangen på vegne av de undertrykte. Sosialdemokratene fører stegvis reformistisk kamp innenfor det parlamentariske systemet. Anarkistene havner et sted mellom disse to, ettersom de tror på nødvendigheten av en revolusjon, samtidig som de tar sterk avstand fra *avant-garde* tankegang».

Så den største kritikken av anarkismen er at den er litt i ingenmannsland. Det forblir litt ukonkret og det gjør også at vi er bak når det gjelder hvordan man faktisk skal gjennomføre revolusjon. Syndikalisme og generalstreik er nesten den mest konkrete revolusjonære ideen som kom ut av anarkismen. Anarkismen fungerer bra for individer og små grupper som etisk ideal, og kjennes godt for ens egne følelser, men den er mye

AN: «Så med tanke på de totalitære og hierarkiske felles marxister har gått i - både i partier i Europa men også innenfor såkalt tropisk marxisme i tidligere kolonier - har anarkistiske ideer og verdier viktige roller å spille. Samtidig påpeker du også på at flere store marxistiske tenkere kommer til konklusjoner som overlapper med anarkisme, men at alle likevel beholder anti-anarkistiske fordommer med lang tradisjon og dype rotter blant marxister. Hvordan overkomme slikt ideologisk sekterisme, når mektige felles fiender tjener på splittelsen?»

AN: «Og dette med organisering er interessant, og muligheten for at ulike ideologier kan demme opp for de andre svakhetene. Du ble intervjuet i fjorårets utgave av *Anarchist Studies*, hvor du snakket en del om hva som skjedde med anti-globaliseringsbevegelsen, og det David Graeber i sin tid kalte 'det anarkistiske århundret'. Hva skjedde egentlig, hvordan er situasjonen nå og hva er veien fremover?»

GK: «Anti-globaliseringsbevegelsen - som var aktiv rundt tusenårs-skiftet - ble teoretisert som en organisk 'bevegelse av bevegelse' i en tid da marxismen og leninismen så gammelmodig og død ut etter Sovjetunionens fall. Da fantes det et mangfold og momentum som viste seg å være innflytelsesrik på den politiske arenaen. 'Multituden' til Negri foreslo seg også inn i dette spontane mylderet av venstreideologi, en mangfoldig tankegang som var innflytelsesrik i sin tid, men store forandring skjer ikke av seg selv, og mange syns problemet var organiseringspraksis. Spesielt i ettertid, når momentet har dabbet av og støvet har lagt seg litt.

AN: «Blandt får man følelsen av at anarkisme er en bevegelse uten betydning, men det er feil. Dette sier jeg

Noen valgte å gå helt ut av pendelen, og grunnla Maoistiske partier i stedet. Og det er svært synd, for folk søker seg til det organiserte, og så finnes det ikke i særlig stor grad, spesielt blant dogmatiske marxister.

«Graeber har alltid kalt seg anarkist og har nok, i likhet med Chomsky, popularisert ideologien og vært den mest innflytelsesrike personen i den debatten, i kraft av å nå ut til den største allmenheten med idéene sine. Dette gjorde mye for bevegelsen og ideologien, spesielt med all *høyn* rundt anti-globaliseringsbevegelsen rundt årtusenskiftet, men samtidig var det problematisk med tanke på at det rådet et fokus på anarkismen som et etisk ideal. Det ble viktig å påpeke anarkismens etiske overlegenhet, spesielt ovenfor marxismen, ettersom ideologiens historikk ikke hadde noen Stalin eller gulag eller fengslede dissidenter. Og det er bra, men samtidig har anarkismen aldri, eller sjelden, spilt en stor rolle i revolusjonære perioder. Du har jo Spania, Mexico, Korea, Ukraina - men alle

AN: «Så med tanke på de totalitære og hierarkiske felles marxister har gått i - både i partier i Europa men også innenfor såkalt tropisk marxisme i tidligere kolonier - har anarkistiske ideer og verdier viktige roller å spille. Samtidig påpeker du også på at flere store marxistiske tenkere kommer til konklusjoner som overlapper med anarkisme, men at alle likevel beholder anti-anarkistiske fordommer med lang tradisjon og dype rotter blant marxister. Hvordan overkomme slikt ideologisk sekterisme, når mektige felles fiender tjener på splittelsen?»

AN: «Og dette med organisering er interessant, og muligheten for at ulike ideologier kan demme opp for de andre svakhetene. Du ble intervjuet i fjorårets utgave av *Anarchist Studies*, hvor du snakket en del om hva som skjedde med anti-globaliseringsbevegelsen, og det David Graeber i sin tid kalte 'det anarkistiske århundret'. Hva skjedde egentlig, hvordan er situasjonen nå og hva er veien fremover?»

GK: «Anti-globaliseringsbevegelsen - som var aktiv rundt tusenårs-skiftet - ble teoretisert som en organisk 'bevegelse av bevegelse' i en tid da marxismen og leninismen så gammelmodig og død ut etter Sovjetunionens fall. Da fantes det et mangfold og momentum som viste seg å være innflytelsesrik på den politiske arenaen. 'Multituden' til Negri foreslo seg også inn i dette spontane mylderet av venstreideologi, en mangfoldig tankegang som var innflytelsesrik i sin tid, men store forandring skjer ikke av seg selv, og mange syns problemet var organiseringspraksis. Spesielt i ettertid, når momentet har dabbet av og støvet har lagt seg litt.

AN: «Blandt får man følelsen av at anarkisme er en bevegelse uten betydning, men det er feil. Dette sier jeg

ikke basert på mine egne sympatier, det er bare fakta», kvitterte han kontant og begynte å liste opp med fingrene. «Retten til selvbestemt abort, åttetimers arbeidsdag, veganisme, LHBT-rettigheiter, kjønnslikestilling, ytringsfrihet, antimilitarisme, friere pedagogikk og generell barneomsorg, bærekraftige samfunn... Det er egentlig ikke lenge siden de siste av disse idéene og verdiene ble en del av *mainstream* kulturen. Dette er selvsagte idéer nå, som viser til anarkismens historiske innflytelse mer implisitt. De er selvsagt annerledes i sin reformistiske form, tilpasset kapitalismens vilkår, men likevel».

AN: «I forelengelse av det har jo anarkismen sine øyeblikk i populærkulturen; Kafka, *V for Vendetta*, Fight Club, Matrix, Lebowskii, Sherlock, Unrest, Battle in Seattle, Black Mirror, Mr. Robot, og nå se-

nest mer lokalt i NRK-serien Makta (se s. 11). Hva har dette å si for bevegelsen, på godt og vondt?»

GK: «Som sagt tilpasser kapitalismen seg ny utvikling med kooptering av estetikk og image, men også av teoriene. Slike populære presentasjoner bekrefter litt det jeg mener; som politisk ideal er det mange som støtter kjernen av hva anarkisme står for. Folk ser at anarkister ofte er ikke-voldelige og udogmatiske mennesker, trivelige folk med fine verdier som behandler medmennesker godt, ofte kreative og kloke – men det stopper der.

Unge mennesker kan få et førsteinntrykk gjennom slike kulturelle fremstillinger, og kan til og med åpne øynene for at det fins en politisk bevegelse bak også. Men det er ikke individer som kan løse dette, men heller noe kollektivt med subjektets kraft. Trivelighet er vel og bra, men konflikter må nødvendigvis skje.

Ikke nødvendigvis voldelig, det avhenger av omstendighetene. Presset må bygges opp og konflikten styrkes, men man unngår voldelig revolusjon om et stort antall mennesker står sammen om visse prinsipper, opp til det punkt at opposisjon anses som meningsløst».

Kuhn ser på klokka og lener seg fram. Rundt oss prater folk høyere og høyere for hver enhet som inntas. Det er tross alt lørdag, og åndseltet på Litteraturhuset er neppe vond å be. Jeg sjekker tiden selv, og ser at den har gått fortere enn antatt. PC-en er overopphetet i fanget mitt, og knattingen har begynt å legge. På tide å bevege seg mot Hjelms uansett, hvor det rigges opp til samtale i bokkafeen, etterfulgt av medrivende dikt-oppløsning av Besigye og konsert med trubaduren Endre (se s. 26).

Kuhn har skrevet bøker, artikler og anmeldelser om alt fra piratenes gullalder og anti-kolonialisme til idrett og straight-edge.

Sjekk ut leftwothree.org for omfattende oversikt og nyhetsbrev.

Andreas Nordengen

¹ Kuhns nyhetsbrev og arkiv: leftwothree.org

² Se Alexander Berkman: *Russian Revolution and the Communist Party* på theanarchistlibrary.org/, samt Emma Goldman.

³ Gabriel Kuhn: Gilles Deleuze im Spannungsfeld von Postanarchismus und Postmarxismus.

⁴ For eksempel Badiou, Negri, Mouffe, Ranciere, Laclau og Zizek.

Vi er inne i ei tid da mektige selskapers algoritmer setter rammer – eller stengsler – rundt våre liv, da statsmaktenes muligheter for overvåkning og kontroll antar dystopisk karakter, og da menneskets forhold til naturen og livsgrunnlaget settes på sterkere prøve for hver dag som går. I ei slik tid er framtid-fabuleringer og science fiction-sjangerens overskridelse av gitte samfunnsformer, mer skrikende aktuell enn noensinne.

Bjarne Benjaminsen har tidligere jobba mange år i Gateavisa, men er nå kreativ andre steder: skriver dikt, lager tegneserier og skriver historier – særlig science fiction. Han hadde lenge ønsket seg et nettsted der etablerte forfattere kunne få sine ting publisert, og kom i kontakt med Cato Pellegrini (en forfatter med encyklopedisk kunnskap om alt innen sci-fi) som støttet idéen. Nettstedet fikk navnet «NyeNOVA», siden målet var å videreføre

hva de to fikk til. De hadde forberedt en rekke noveller og artikler, og lanserte sidene 1. desember 2022 med en julekalender der det kom minst ett nytt innlegg hver dag.

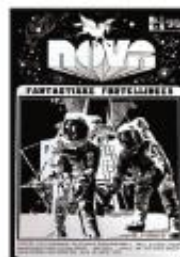
Responsen var overveldende. Det er tydelig at det fantes et udekket behov for dette, særlig siden de etablerte forlagene i Norge nesten ikke utgir sci-fi lenger, men isteden fokuserer på fantasy som er et mye større marked (en trend

som virkelig tok av etter filmene om Lord Of The Rings og Harry Potter). Mengder av noveller ble sendt inn, og også hele bøker, som ble publisert i episoder. Både nye og etablerte sci-fi forfattere bidro, og det var jo akkurat det de ønsket å oppnå.

NyeNOVA drives på rent idealistisk basis; ingen av dem får betalt, det er ingen reklame, og de kan ikke betale for innsendte bidrag.

I september 2023 ble NyeNOVA tildelt **Johannes H. Bergs Minnepris** for å ha «gjort en særlig innsats for norsk sf og fandom».

Scinere trakk Cato seg ut av prosjektet, og Jørn A. Jensen og Nicolai Alexander Styve kom inn som nye krefter. NyeNOVA har nå over 130 noveller, to romaner og masse artikler om tilhørende emner. Alle kan bidra, også du!

Are Hansen

nyenova.no